

Vergaderjaar 2025–2026

26 485

Maatschappelijk verantwoord ondernemen

Nr. 460

BRIEF VAN DE MINISTER VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 19 december 2025

Met deze brief schets ik u, mede namens de Staatssecretaris voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingshulp, de achtergrond van de exportkredietverzekering (ekv) en de uitvoering daarvan. Daarnaast informeer ik u met deze brief over de aanbesteding van deze uitvoering.

Achtergrond van de ekv

De ekv is een belangrijk instrument voor het Nederlands bedrijfsleven en het Nederlandse verdienvermogen. Met het verzekeren van betalingsrisico's wordt jaarlijks veel Nederlandse export mogelijk gemaakt in sectoren waar Nederland sterk in is, zoals de maritieme sector en medische- en groene technologie. In 2024 werden er meer dan 360 transacties ondersteund. De afgelopen jaren maakt het mkb ook steeds meer gebruik van het instrumentarium. In totaal wordt er momenteel een bedrag van circa € 17 miljard aan uitstaande risico's gedekt. De ekv is actief in risicovolle landen en vergt dus een goede risicobeheersing en (interne) *checks and balances* bij zowel de ekv-uitvoerder als bij de Staat. Het instrumentarium is kostendekkend voor de Staat en maakt het tegelijkertijd voor Nederlandse bedrijven mogelijk om risicovolle transacties aan te gaan. Dat is belangrijker dan ooit in deze tijd van geopolitieke spanningen en handelonzekerheden.

Innovatie van het ekv-instrumentarium blijft mede vanwege de geopolitieke spanningen ook van groot belang. Dat is nodig om het instrumentarium vergelijkbaar te houden met het aanbod van instrumenten van andere landen. Dit draagt bij aan een gelijk speelveld voor de Nederlandse bedrijven in het buitenland en de verbetering van het Nederlandse concurrentievermogen. De afgelopen jaren heb ik daarom ook ingezet op het verder innoveren van het ekv-instrumentarium. Een voorbeeld van een zodanige innovatie is de *innovatiedekking*. Deze dekking maakt het mogelijk om investeringen in sleuteltechnologieën in Nederland te verzekeren. Een ander voorbeeld van innovatie van het instrumentarium

is de mogelijkheid om projecten te verzekeren die bijdragen aan de leveringszekerheid van kritieke grondstoffen en duurzame brandstoffen.¹

Ook met de bovenstaande innovaties blijft de kern van de ekv om internationale handel en risicovolle transacties van Nederlandse bedrijven mogelijk te maken. Dat blijft logischerwijs gepaard gaan met risico's op het gebied van financiën, maatschappelijk verantwoord ondernemen en compliance. Het is voor mij van groot belang dat dit soort risico's zoveel als mogelijk worden beheerst of voorkomen. Een robuuste risicobeheersing bij zowel de ekv-uitvoerder als bij de Staat vormt een essentiële pijler in het detecteren, voorkomen of mitigeren van onaanvaardbare risico's. Door risico's tijdig te identificeren, te analyseren en te beheersen wordt de kans verkleind op het intreden van dit soort risico's. Effectieve risicobeheersing werkt daarmee niet alleen als reactief middel, maar ook preventief als afschrikmiddel richting partijen die mogelijk het ekv-instrumentarium willen gebruiken voor oneigenlijke doeleinden. Ik vind daarom de volgende risicobeheersingsmaatregelen van groot belang en zal die meenemen in de aanbesteding van de ekv-uitvoering (zoals hieronder nader geschetst):

- Risicovolle transacties moeten door meerdere personen onafhankelijk van elkaar worden beoordeeld, waardoor er meerdere verdedigingslijnen zijn voor het tegengaan van onaanvaardbare risico's.
- Een ekv-uitvoerder moet beschikken over een hoofd risico beheer (*Chief Risk Officer*) en een hoofd juridische zaken (*Chief Legal Officer*). Deze personen zullen zich bezighouden met het detecteren en mitigeren van onaanvaardbare risico's.
- Vanwege het belang dat ik hecht aan deze posities voor een effectieve risicobestrijding wil ik dat de Staat de bevoegdheid krijgt om de benoeming van de personen die deze posities gaan bekleden goed te keuren.
- Een ekv-uitvoerder dient daarnaast verplicht fraude- en compliance detectiesystemen in huis te hebben.
- De regieorganisatie aan de kant van de Staat moet op afstand staan van de uitvoerder als het gaat om de dagelijkse werkzaamheden, maar dient tegelijkertijd wel de governance zodanig te hebben ingericht dat onaanvaardbare risico's zoveel als mogelijk worden tegengegaan.

Ik vind het belangrijk dat de ekv-uitvoerder door middel van risicobeheersmaatregelen het intreden van onaanvaardbare risico's voorkomt of mitigeert. Ik verwacht (net zoals nu het geval is) dat zowel de uitvoerder als de Staat continu deze maatregelen beoordeelt, actueel houdt en waar nodig aanpast op basis van opgedane ervaringen en nieuwe inzichten.

Uitvoering van de ekv

Vanwege het belang van het ekv-instrument voor het Nederlandse bedrijfsleven en de daarbijhorende risico's (zoals hierboven beschreven) is een goede ekv-uitvoering cruciaal. De uitvoering is thans belegd bij Atradius Dutch State Business (ADSB). ADSB is daarmee het verzekeringsloket voor het Nederlandse bedrijfsleven. Dit houdt in dat ADSB verzekeringsaanvragen beoordeelt, premies int, schade uitkeert en incasso's uitvoert. Dit doet ADSB binnen de randvoorwaarden die daarvoor door de Staat zijn vastgesteld.

¹ Voor beide producten loopt op dit moment een pilot, om het product en interesse uit de markt daarvoor te testen.

Uw Kamer is eerder geïnformeerd dat de huidige uitvoering onrechtmatig is, omdat deze niet is aanbesteed.² Ik heb uw Kamer in februari 2025 geïnformeerd dat de uitvoering wordt aanbesteed.³ Een aanbesteding geeft de benodigde rust en zekerheid in de uitvoering, wat essentieel is voor het Nederlandse bedrijfsleven. Ik heb de aanbesteding ook aangegrepen om de uitvoering nog innovatiever te maken en de risicobeheersing robuuster te maken. Ik hecht veel waarde aan beide punten. Ik heb mij hierover dan ook in het aanbestedingstraject laten adviseren door externe adviseurs.

In de onderstaande paragraaf licht ik toe op welke wijze bovenstaande punten zijn meegenomen in de aanbesteding en schets ik de verdere tijdlijnen van deze aanbesteding.

Hoofdpunten ekv-aanbesteding

In de aanbesteding wordt verder ingezet op een hoogwaardige dienstverlening richting het Nederlandse bedrijfsleven, met nadruk op het belang van klantgerichtheid, innovatie en verdere digitalisering van de dienstverlening. Door de aanbesteding kan er ook gebruik worden gemaakt van kennis en expertise hierover uit de private markt. Zo verwacht ik dat een toekomstige ekv-uitvoerder:

- stevig inzet op innovatie door bijvoorbeeld samen met de Staat een meerjarige strategische visie te ontwikkelen waarin onder meer wordt getoetst of het instrumentarium nog in de pas loopt met de (geopolitieke) ontwikkelingen in de markt;
- aanvraagtrajecten voor instrumenten waar dat kan nog efficiënter inricht;
- nog meer dan nu de mogelijkheden van het instrumentarium onder de aandacht weet te brengen bij het mkb, en
- een zogenoemde *Team NL-approach* hanteert, waarin wordt samengewerkt met andere (financiële) instellingen die instrumenten aanbieden aan het Nederlandse bedrijfsleven.

Tegelijkertijd heb ik de aanbesteding aangegrepen om de governance en risicobeheersingsmaatregelen tegen het licht te houden. De aanbesteding verandert de aansturingsrelatie tussen de Staat en ekv-uitvoerder, waardoor er ook een nieuw momentum is om dit te doen. Zoals eerder aangegeven is deze risicobeheersing van groot belang om onaanvaardbare risico's te detecteren en tegen te gaan. In de aanbestedingsdocumenten zijn de risicobeheersmaatregelen die hierboven zijn geschetst daarom opgenomen.⁴

Ekv-gebruikers, ngo's en belangenorganisaties, zoals VNO-NCW/MKB-Nederland, hebben meegekeken op de concept aanbestedingsdocumenten. Hun ideeën over de verbetering van de uitvoering zijn meegenomen bij het opstellen van de definitieve aanbestedingsdocumenten.⁵

² In 2023 stelde de Algemene Rekenkamer dat de uitvoering comptabel onrechtmatig is, omdat zij niet is aanbesteed. De Landsadvocaat heeft dit bevestigd.

³ Kamerstuk 26 485, nr. 451 en Kamerstuk 26 485, nr. 452. Hier werd reeds benoemd dat ekv-producten van het Ministerie van Buitenlandse Zaken integraal onderdeel zijn van de aanbestedingsscope.

⁴ Meerdere verdedigingslijnies, in huis hebben *Chief Risk Officer* en *Chief Legal Officer*, benoemingsrecht Staat, fraude en compliance detectiesystemen en versterking regieorganisatie Staat.

⁵ Dit middels een consultatie. Tijdens de Rijkscommissie voor export-, import- en investeringsgaranties van 3 december 2025 is toegelicht op welke wijze feedback uit deze consultatie is verwerkt in de aanbestedingstukken die in januari 2026 gepubliceerd zullen worden (zie bijlage).

De Staat zal de uitvoering voor een initiële periode van zeven jaar aanbesteden. Bij goed functioneren kan deze meermaals verlengd worden, tot maximaal 25 jaar. Na 7 jaar is er een opzegtermijn van 2 jaar voor de Staat en 5 jaar voor de uitvoerder. Dit biedt flexibiliteit voor de Staat om in de toekomst eventueel een andere uitvoeringsoptie te kiezen, terwijl de contracthorizon lang genoeg is om het Nederlandse bedrijfsleven en een ekv-uitvoerder zekerheid te bieden.

Aanbestedingsproces

De aanbesteding vangt aan in januari 2026. De aanbesteding kent drie periodes:

- Periode januari–maart 2026: de aanbesteding vangt aan met een selectiefase, waarin potentiële inschrijvers zich kunnen aanmelden. De Staat selecteert vervolgens maximaal drie partijen waar verder mee wordt gegaan.
- Periode maart–september 2026: de zogeheten gunningsfase wordt doorlopen met maximaal drie partijen. Deze fase is vormgegeven als een mededingingsprocedure met onderhandeling en biedt ruimte voor dialoog met deze inschrijvers om hun voorstellen te optimaliseren. De voorlopige gunning aan één partij wordt verwacht in de zomer van 2026.
- Periode september–december 2026: na afloop van de bezwaartermijn kan eind 2026 de definitieve gunning plaatsvinden. Daarmee is de aanbesteding afgerond en volgt een zorgvuldige transitie naar de nieuwe werkwijze.

In een in september 2025 gehouden marktconsultatie hebben enkele bedrijven aangegeven dat zij interesse hebben in deelname aan de aanbesteding. Dat garandeert overigens niet dat zij zich daadwerkelijk zullen inschrijven.

Slot

Zoals hierboven aangegeven wordt de aanbesteding aangegrepen om de ekv-uitvoering verder te professionaliseren en te verbeteren om het bedrijfsleven optimaal te ondersteunen bij internationaal zakendoen. Ik zal uw Kamer opnieuw informeren na afronding van de aanbestedingsprocedure.

De huidige dienstverlening door ADSB blijft ook in het aanbestedings-traject van hoogwaardige kwaliteit. De continuïteit van deze dienstverlening is bij ADSB in goede handen. De lopende overeenkomsten tussen de Staat en ADSB blijven juridisch geldig en worden nagekomen. Dat geldt ook voor alle polissen die namens de Staat zijn of worden afgesloten. Opzegging van de huidige samenwerkingsovereenkomst kan pas plaatsvinden nadat de aanbesteding volledig is afgerond. Gezien de contractuele opzegtermijn van drie kalenderjaren blijft de uitvoering ten minste tot en met 2029 bij ADSB, tenzij beide partijen anders overeenkomen.

De Minister van Financiën,
E. Heinen